

Bernard Stritih

NA POTI K AVTONOMIJI SOCIALNEGA DELA KOT STROKE IN ZNANOSTI

Doc. dr. Bernard Stritih je predavatelj socialnega dela na Visoki šoli za socialno delo v Ljubljani.

Začetki socialnega dela v ZDA in Evropi se razlikujejo: ameriško socialno delo je zaznamovano z optimizmom pionirstva pri osvajanju Zahoda, evropsko pa z neresljivostjo nasprotja med velikimi idejami in praktično pametjo. Socialna diagnoza Mary Richmond ni podobna psihiatrični diagnozi, ampak poudarja svojskost vsakega posameznika v njegovem socialnem kontekstu. Posebna funkcija socialnega dela, na kateri gradi svojo avtonomijo, je pomoč ljudem, ki jim grozi socialna izključitev. Avtonomnost socialnega dela je nujna za kontinuirano razvijanje odnosov z drugimi avtonomnimi družbenimi podsistemi. Sodobni človek je samozadosten, ko zmaguje, zelo težko pa se zave svoje ranljivosti in se v krizah še bolj osami, tako da človeška pomoč v naravni socialni mreži ne zadostuje. Tu nastane potreba po socialnem delu, torej po iskanju možnosti, kje v okolju se lahko ta človek vključi v odnosno mrežo. Socialno delo ni orodje socialne politike, temveč se razvija v generično stroko in znanost, ki neguje tudi učenje iz nenamernih napak in spodrsilajev.

Srečo Dragoš

OD ETIOLOGIJE K EKOLOGIJI ROBOV

Doc. dr. Srečo Dragoš je predavatelj obče sociologije na Visoki šoli za socialno delo v Ljubljani.

Socialno delo je kot dejavnost že po definiciji ujeta v paradoks »mejnih« ved, osredotočenih na tisto, kar pri drugih ostaja na robu njihovega zanimanja. Kot profesija pa je (v primerjavi z razvitejšimi, ki imajo daljšo tradicijo) na teoretskem, strukturnem in kadrovskega področju v marginalnem položaju. Zato gre za pomembno vprašanje, kako se bo socialno delo razvijalo v prihodnje. Premislek o teh treh področjih na način, ki ga avtor opredeli kot ekologijo robov, nakazuje nekatere možnosti marginalnosti, ki jih lahko izkoristimo v pozitivno smer. Zlasti moramo biti pozorni do razmejitev v notranjem okolju lastne profesije in do relacij navzven, tj., do drugih sistemov. V ta namen je lahko uporabna navezava na Parsonsovo shemo štirih funkcij, ki opozarja na sistemske pogoje, ki jim mora zadostiti tudi socialno delo kot profesionalni sistem. Aplikacijo Parsonsove sheme (AGIL) na socialno delo podaja avtor v zaključku tega prispevka.

Danica Hrovatič

NEPROFITNE NEVLADNE ORGANIZACIJE – NOV PROSTOR ZA SOCIALNO DELO

Danica Hrovatič je diplomirala na Fakulteti za družbene vede in Visoki šoli za socialno delo s področja neprofitnih organizacij. Zaposlena je pri Socialni zbornici Slovenije, kjer se ukvarja s področjem socialnega varstva.

Socialno delo kot stroka in neprofitne nevladne organizacije kot organizacijski prostor za izvajanje dejavnosti sta med seboj neposredno povezana. Neprofitne nevladne organizacije nastajajo ob profitno orientiranem in javnem sektorju. Tovrstne organizacije so za socialne delavke/ce, ki so doslej svojo dejavnost izvajali v okviru javnih zavodov, novi delovni izzivi in možnosti zaposlovanja. Prispevek predstavlja možnosti organiziranja in vključevanja socialnih dejavnosti, ki nastajajo na podlagi iniciativ civilne družbe in odgovornih posameznikov, v nevladne oblike organiziranosti: skupine za pomoč in samopomoč, društva, zavode, ustanove, zasebnštvo, podjetja ali samostojne socialne programe. Neprofitne nevladne organizacije se pri delu srečujejo z različnimi problemi, ki nastajajo zaradi pomanjkanja strukture. Pomembni elementi pri tvorjenju strukture so zlasti trije: vzpostavljanje partnerskih odnosov z državo in profitnim sektorjem, financiranje z uporabo različnih virov sredstev in kadrovanje v smeri uravnovešenosti med delom prostovoljcev in profesionalno zaposlenih delavcev. Struktura neprofitne nevladnih organizacij je potrebna pri

konstituiranju neprofitnega sektorja, ne samo kot dopolnilnega, ampak tudi enakovrednega v sistemu blaginje.

Vesna Leskošek

NOVA RAZMERJA MED DRŽAVO IN CIVILNO DRUŽBO

Dipl. soc. del. Vesna Leskošek je vodja Centra za pomoč mladim v Ljubljani.

V nekaj letih pluralnega sistema socialnega varstva se je poleg javnih služb razvila široka mreža programov nevladnih organizacij. Te so zaradi svojih značilnosti pričele spreminjati klasične socialno varstvene koncepte in vnesle nova razumevanja odnosa med uporabniki storitev in izvajalci. S tem so vplivale tudi na spremembo razumevanja vloge profesionalcev in profesionalnosti same. Novosti na področju socialnega varstva so, kot vidimo iz javnih razpisov, že vpete v sistem, so zaželeno in spodbujane. Tudi zato, ker postajajo institucionalna norma za vstop v Evropsko Unijo. Sedaj je čas za nov korak. Ta je zlasti v zagotavljanju kvalitete, dobrih pogodbenih odnosih, planiranju in ugotavljanju potreb. Brez zadnjega bodo dejavnosti narekovele predvsem organizacije iz lastnih ambicij in ne ljudje, ki servis potrebujejo.

Srečo Dragoš

DRUŽBENI POGOJI AVTONOMIJE UPORABNIŠKIH SKUPIN

Avtonomija uporabnikov pomeni avtonomijo na dveh osnovnih ravneh, psihični in socialni. Avtor se v prispevku osredotoča zlasti na drugo raven in v tej zvezi postavi štiri teze. Prvič: Slovenija na socialnem področju ne zaostaja bistveno za evropskim prostorom – razen v razvitosti uporabniških skupin. To pomeni, da je (kljub evropski primerljivosti) okolje, potrebno za afirmacijo avtonomije uporabniških skupin pri nas, nerazvito, saj še vedno bolj zavira kot pa stimulira samoorganizacijo uporabnikov. Drugič: sistemska avtonomija uporabniških skupin pomeni zlasti samostojnost glede na politični in glede na ekspertni sistem. Na področju osamosvajanja od politike je v zadnjih letih prišlo do pomembnih premikov. Tretjič: pri razmejitvi uporabniških od ekspertnih mrež smo še na začetku. Četrto: sodelovanje med uporabniškimi skupinami in VŠSD kot ekspertno ustanovo bo tudi v prihodnje nujno, a bolj omejeno (ozko profilirano). Zato bodo za uporabniška združenja priporočljive intenzivnejše povezave zlasti s Socialno zbornico Slovenije in z novim Društvom socialnih delavk in delavcev Slovenije.

Marjan Vončina

VIDIKI PROFESIONALIZACIJE SOCIALNEGA DELA V SLOVENIJI

Marjan Vončina je socialni delavec in diplomirani sociolog, direktor Centra za socialno delo Ljubljana Moste in predsednik društva Altra.

Avtor uvodoma opozarja na spremembe v sistemu socialnega varstva in na nove vrednostne orientacije, ki zahtevajo premislek in ustrezno akcijo socialnih delavcev. Spremembe v sistemu socialnega varstva vplivajo tudi na možnosti zaposlovanja socialnih delavcev in delavk, pri čemer lastna skrb za izboljšanje pogojev za profesionalno udejstvovanje postaja temeljna družbena zahteva od poklica socialnega delavca. V nadaljevanju so ločeno prikazani problemi, s katerimi se srečujejo socialni delavci glede na to, v katerem sektorju družbe so zaposleni. Temeljni problem socialnih delavcev, ki delajo v javnem sektorju, so pomanjkljiva regulacija in nedefinirani cilji pri uvajanju socialnovarstvenih storitev. Temeljni problem socialnih delavcev, zaposlenih v nevladnem sektorju, je nestabilno financiranje programov. Temeljni problem socialnih delavcev, ki so zaposleni v delovnih organizacijah, pa se kaže v nedefinirani vlogi socialnega dela v profitnih organizacijah.

Vida Milošević-Arnold

NEKATERE ZNAČILNOSTI SOCIALNEGA DELA V SLOVENIJI (S Poudarkom na javnem sektorju)

Vida Milošević Arnold, dipl. soc. del., spec. supervizije, predava uvod v socialno delo, socialno delo s starimi ljudmi, supervizijo v socialnem delu in mreže in storitve socialnega varstva na Visoki šoli za socialno delo v Ljubljani.

V pričujočem članku avtorica analizira dosednji razvoj socialnega dela in stopnjo njegove sedanje profesionaliziranosti v Sloveniji. Pri tem se deloma opira na rezultate raziskave o profesionalnosti

socialnega dela v Sloveniji iz leta 1997. Opozarja na pojmovanje predmeta socialnega dela kot prakse in na sodobne paradigmatske premike v socialnem delu ter na njihovo aplikacijo v našem strokovnem prostoru. V nadaljevanju razpravlja o aktualnih procesih, ki se kažejo zlasti na področju javnega sektorja, in predlaga določene spremembe, ki bi socialnemu delu zagotovile boljši družbeni status, s tem pa tudi boljše storitve uporabnikom.

Gabi Čačinovič Vogrinčič

SOCIALNO DELO Z DRUŽINO: PRISPEVEK KONSTRUKTIVIZMA

Izr. prof. dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič predava psihologijo družine in socialno delo z družino na Visoki šoli za socialno delo v Ljubljani.

Članek obravnava prispevek konstruktivizma k teoriji in praksi socialnega dela. Ključni pojmi v stroki – socialnodelavski delovni odnos, instrumentalna definicija problema, udeleženi v problemu in rešitvi, osebno vodenje – dobijo nov pomen, če jih povežemo z etiko participacije pri ustvarjanju nove zgodbe v odprtem prostoru za pogovor. Socialno delo se definira tudi kot raziskovanje in soustvarjanje zgodb, ki dajejo smisel življenju; temelji na razumevanju, sporazumevanju, dogovoru, v spoštovanju edinstvenosti. Pogoji za oblikovanje socialnodelavskih projektov pomoči na dialoški način so analizirani skozi tekste Roberte Greene in Andersonove in Goolishiana.

Anica Klemenc-Žvikart

MODELI OBRAVNAVE DRUŽIN PRI CENTRIH ZA SOCIALNO DELO IN STROKOVNE DILEME MED TEORIO, PRAKSO IN DRŽAVO

Anica Klemenc-Žvikart je diplomirana socialna delavka, zaposlena na Centru za socialno delo Dravograd.

V članku so opisani modeli obravnave pri centrih za socialno delo v primerih odločanja o dodelitvi otrok, stikih in drugih pomembnih vprašanjih za življenje otrok po razpadu izvenzakonske skupnosti ali zakonske zveze, kjer so pooblastila za odločanje z zakonom zaupana centrom za socialno delo in se starši ne morejo sami sporazumeti o teh vprašanjih. Poudarjeno je vprašanje razmejitve strok in organizacije dela z namenom razmišljanja o kvalitetnejšem in učinkovitejšem delu. Kot pomemben element pri doseganju teh ciljev pa je prikazan vnos koncepta prve socialne pomoči v prakso socialnega dela in možnosti ob tem.

Tanja Lamovec

PROTISLOVJA DRUŽINSKE SKRBI ZA UPORABNIKE PSIHIATRIJE

Prof. dr. Tanja Lamovec je predavateljica na oddelku za psihologijo Filozofske fakultete v Ljubljani in predsednica društva Paradoks.

Članek razkriva številna protislovja družinske oskrbe ljudi z dolgotrajnimi psihičnimi stiskami. Sodobna nuklearna družina nima pogojev za tako skrb, vendar pa tradicija in država tako pomoč pričakujeta. V razvitih deželah se lahko take osebe vključujejo v številne programe in tako preživijo del dneva zdoma, pri nas pa je teh možnosti malo in dobivajo le neznatno podporo države. Družine in še zlasti matere teh oseb se srečujejo s številnimi izvori stresa, ki jih strokovnjaki le slabo poznajo ali jim ne posvečajo pozornosti. Članek poskuša sistematizirati nekatere teh dejavnikov. Čeprav je primarna skrbnica navadno mati, bivanje osebe z dolgotrajnimi stiskami močno spremeni tudi življenje drugih družinskih članov (sorojencev, zakoncev, otrok). V težnji za preživetje si družine izdelajo različne strategije, s katerimi se poskušajo prilagoditi na težko situacijo. Nekatere teh strategij so opisane, prikazane so tudi posledice. Nakazana je tudi potreba po organizirani politični akciji družin, ki skrbijo za uporabnike psihiatrije.

Peter Stefanoski

DRUŽINA, DROGE IN SOCIALNO DELO

Dipl. soc. delavec Peter Stefanoski je zaposlen na Centru za socialno delo Ljubljana Šiška na področju dela z ljudmi v stiski, katerih del je tudi uživanje alkohola in nedovoljenih drog. Je terapevt v klubu zdravljenih alkoholikov. Pod naslovom »Kdo se pa tebe, droga, boji?«, gostuje s predavanji za starše in učitelje po slovenskih osnovnih in srednjih šolah. Za učitelje vodi tudi

24-urno delavnico z enakim naslovom.

Avtor razmišlja o strokovnih socialnodelavskih izhodiščih za delo z uživalci drog in njihovimi družinami na centrih za socialno delo. Ciljev in načinov dela z uživalci drog ne išče v »specifičnih značilnostih«¹ uživalcev drog, temveč v diskurzu socialnega dela ter metodiki strokovnih ravnanj in načel socialnega dela. V razmislek ponuja smernice za praktično delo z uživalci drog na centrih za socialno delo.

Vida Kramžar

DROGE IN (SUB)KULTURA: DIONIZIČNI VIDIK DRUŽBENOSTI

Mag. Vida Kramžar, sociologinja, uči družboslovne predmete na Srednji šoli Zagorje.

Analiza problema uživanja prepovedanih drog je velikokrat pojasnjavana v negativni luči kot stvar socialne patologije. Gre za enačenje med uživanjem in družbeno škodljivim ravnanjem. Tako etično posploševanje zakriva, da gre tudi pri uživalcih za element skupnosti, torej družbenosti. Vendar pa je s stališča vrednot ta družbenost pojmovana drugače. Gre za t. i. dionizični vidik družbenosti, ki je s stališča skrajnega individualizma nerazumljen. Mogoče je njegova patološkost deloma rezultat te nerazumljenosti. Na reševanje problema uživanja in odvisnosti od nelegalnih drog je treba gledati tudi s kulturnega vidika. Tako se problem razpre v globalni perspektivi in pokaže kot utesnjen v razmerje med določenimi modeli institucionalnih kultur. Njegovo reševanje pomeni tudi odpiranje meja teh kultur.

Vito Flaker

OPIS STANOVANJSKIH SKUPIN V SLOVENIJI IN ANALIZA MODELOV ŽIVLJENJA V NJIH

Doc. dr. Vito Flaker predava socialno patologijo na Visoki šoli za socialno delo v Ljubljani.

Stanovanjske skupine ponavadi opredeljujejo kot vmesne oblike med zavodsko obravnavo in civilnim življenjem v skupnosti. V tem smislu so stanovanjske skupine tipičen teren socialnega dela kot umetnosti navadnosti izjemnega. Stanovanjske skupine se med seboj razlikujejo po ustanoviteljih, stanovalcih, njihovem številu, spolu (večinoma so moški). Pogosto so prehodnega značaja in so korak pri osamosvajanju. Pogosto so locirane v navadnih soseskah, večinoma v mestih. Nekatere imajo več pravil, večinoma pa si ritem življenja v njih uravnavajo stanovalci sami. Ena osnovnih tem pogovorov je ukvarjanje z gospodinjstvom. V stanovanjskih skupinah ni opaziti posebnih vlog in klik, značilnih za zavode. Razumevanje delovanja in ravnanje osebja in stanovalcev uravnavajo različni modeli: model azila, temu soroden psihoterapevtski model, model hendikepa oz. prizadetosti, model družine z voljo po domačnosti, diskurz gospodinjškega Sizifa, modeliranje življenja po vzoru vsakdanjosti, model prostega časa in samopomočni in samoorganizirani model.

Vida Slemenšek-Kovačević

RAZVRŠČANJE OTROK IN MLADOSNIKOV Z MOTNJAMI V TELESNEM IN DUŠEVNEM RAZVOJU
DILEME

Diplomirana inženirka socialnega dela mag. Vida Slemenšek-Kovačević je svetovalka ministra na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve.

Avtorica se v članku ukvarja s področjem posebnega varstva in skrbi za otroke in mladostnike z motnjami v telesnem in duševnem razvoju in s tem v zvezi poudarja potrebo razumevanja koncepcije globalne razvojne strategije invalidskega varstva v Sloveniji ter celostnega pristopa v obravnavi teh otrok in mladostnikov. Zlasti poudarja pomen in nujnost interdisciplinarnega pristopa v sedanji in prihodnji mreži strokovnih služb in sistemu usposabljanja, z vgrajenim postopkom razvrščanja, ki omogoča razvrstitev na podlagi temeljite diagnostične in timske obravnave v razvoju motenega otroka, glede na vrsto in stopnjo prizadetosti, ter predlaganje ustreznega usposabljanja in nadaljne obravnave glede na njegove posebne probleme in potrebe. Pojasni, da dileme na tem področju povzročajo predlogi o razvojnem procesnem razvrščanju s pomočjo individualnih in individualiziranih programov, ki so skladni z otrokovim razvojem, učenjem (česa se je sposoben naučiti in kako) in možnostmi za doseganje postavljenih ciljev ter zakonsko opredeljitvijo pristojnosti šolskih uprav za izdajo odločb v postopku usmerjanja otrok s posebnimi potrebami.

Majda Knehtl

SOCIALNE PREDNOSTI IN SLABOSTI INTEGRACIJE ŠOLANJA OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

Dipl. soc. del. Majda Knehtl dela v Zavodu za gluhe in naglušne Ljubljana.

Članek vsebuje natančnejši prikaz strokovnih mrež, služb in udeležencev, ki se vključujejo v proces obravnave in šolanja otrok s posebnimi potrebami, različnih strokovnih aktivnosti in vsestransko prepletenost strokovnih odnosov in dogajanj različnih strokovnih služb. Področje, ki pozna dokaj visoko strokovno raven obravnave, organizacije, spremljanja in vodenja (evidentiranja), bo s šolsko reformo doživelo temeljito vsebinsko in pristojnostno reorganizacijo. Nakazane so aktualne dileme glede praktičnega izvajanja tako zahtevnega področja z vidika vsebine, organizacije in finansiranja. Zastavljata se vprašanji: ali integracija sama po sebi zahteva tako korenite sistemske spremembe in posege v socialnem in sociološkem smislu in kam se bo po novi delitvi vlog strokovnih služb na tem področju umestilo socialno delo, ki je bilo do sedaj s svojo ključno vlogo učinkovito.

Mirjana Majhenič

SKRB ZA STARE – OD DRŽAVE BLAGINJE DO SAMOPOMOČI

Mirjana Majhenič je diplomirana sociologinja, zaposlena v Centru za socialno delo Maribor kot pomočnica direktorice za strokovne zadeve.

Država blaginje je povsod po svetu pokazala svojo nemoč, ko bi se morala soočiti in spopasti z naraščajočimi zdravstvenimi in socialnimi problemi prebivalstva, potem ko so razpadli sistemi tradicionalnih oblik medčloveške pomoči in solidarnosti. V procesu deinstitucionalizacije javnih služb se je kot temeljno vprašanje pokazalo razmerje moči med uporabniki in strokovnjaki. Avtorica ga razčlenjuje na aktualnem primeru soobstoja treh različnih oblik pomoči starim pri nas, v katerih se zrcalijo različne stopnje institucionaliziranosti, s tem pa tudi vpliva, iniciative in odvisnosti uporabnikov. To so: domovi za upokoјence, pomoč na domu starim ljudem in skupine starih za samopomoč. Različne oblike samopomoči – skupine, organizacije in gibanja – so izziv za profesionalce tudi v naših razmer, hkrati pa ob strokovni obravnavi izjemno pomembna komplementarna sestavina obvladovanja stisk ljudi.

Pavla Rapoša Tajnšek

PERSPEKTIVE SOCIALNEGA DELA V DELOVNEM OKOLJU

Mag. Pavla Rapoša Tajnšek je predavateljica na Visoki šoli za socialno delo v Ljubljani.

Avtorica v prvem delu prispevka obravnava kritične razmere, v katerih se je socialno delo v slovenskem delovnem okolju znašlo v obdobju ekonomske in družbene tranzicije; navaja razloge, ki so pripeljali do krize, in predstavi možnosti za (re)integracijo socialnega dela v delovno okolje na novih temeljih, ki izhajajo iz strateških načel evolucijskega menedžmenta. V drugem delu predstavi vlogo socialnega dela pri usposabljanju vodij za reševanje osebnih in družinskih problemov zaposlenih; prikazen je model, ki ločuje kontrolno in nadzorno funkcijo in je sestavni del vodenja, od funkcije pomoči; predstavljene so bistvene vsebine načela usposabljanja vodij za pomoč zaposlenim.

Dušan Zapušek

MODELI SOCIALNEGA DELA V PREMGOVNIKU VELENJE

Dipl. soc. del. Dušan Zapušek je zaposlen v Premogovniku Velenje na področju socialnega dela z invalidi.

V razmerah Premogovnika Velenje je najbolj razvit model socialnega dela v delovnem okolju kot model pomoči delodajalcem oziroma delovni organizaciji. Avtor poudari vlogo socialnega delavca kot svetovalca vodstvu za odločitve, ki so povezane s strateškim obvladovanjem invalidnosti in projektnim delom, kjer so zajeti tudi socialni ukrepi varstva pri delu. Projekt Obvladovanje invalidnosti v Premogovniku Velenje zajema pet sklopov. Ti so: predstavitev obvladovanja invalidnosti in dopolnitev podsistema uporabe invalidske zakonodaje, preprečevanje invalidnosti, zaposlitveni programi, poklicna rehabilitacija in vključitev sistema obvladovanja invalidnosti v delovno okolje.

POVZETKI

Simona Žnidarec, Polona Erlah

TRENING ASERTIVNOSTI

Dipl. soc. del. Simona Žnidarec je asistentka na Visoki šoli za socialno delo. Dipl. soc. del. Polona Erlah se ukvarja s projektom Trening asertivnosti.

Prispevek je povzetek diplomske naloge z naslovom Trening asertivnosti, ki je rezultat triletnega samostojnega dela in izkušenj avtoric na tem področju. V prvem delu predstavita teoretske koncepte in modele, na podlagi katerih izvajata trening. Drugi del vsebuje predstavitev strukture treninga in je jedro prispevka. Prispevek se konča s predlogi za uporabo treninga.

Darja Zaviršek

PRISILNE IZSELITVE MED EPISTEMOLOGIJO IN PRAKSO SOCIALNEGA DELA

Doc. dr. Darja Zaviršek predava socialno antropologijo, študije spolov in teorije prizadetosti na Visoki šoli za socialno delo v Ljubljani; od leta 1997 je gostujoča profesorica na Central European University v Budimpešti. Je članica izvršnega sveta Evropske zveze šol za socialno delo (EASSW).

Članek se ukvarja s sociološko in socialno analizo prisilnih izselitev v Sloveniji. Avtorica ugotavlja, da je v njih mogoče videti primere socialnih nepravilnosti in nespoštovanja mednarodnih dokumentov v zvezi s pravico do stanovanja, ki jih je podpisala Slovenija. Iz socialne perspektive članek na študiji primera izselitve matere samohranilke z dvema otrokoma analizira procese družbenega izključevanja in opozarja, da taka izselitev ni naključna. Povezana je z nakopičenimi družbenimi devalvacijami, kot so etnična pripadnost, nizek ekonomski status, šibka socialna mreža. Državne institucije ravnaajo v teh primerih tako, da namesto podpore družini družino razselijo in njene člane razmestijo po različnih državnih institucijah. Prihaja do različnih psiholoških procesov, ki praviloma obsojajo oškodovano osebo in v njej iščejo razloge za njeno stisko. Avtorica prikaže, kakšna je pri tem vloga socialnega dela in kakšna bi ob avtonomnejšem položaju socialnega dela pravzaprav morala biti.

Anka Zdovc

IZGORELOST STROKOVNJAKOV NA CENTRIH ZA SOCIALNO DELO

POVZETEK RAZISKAVE

Dipl. soc. del. Anka Zdovc je svetovalka za prvo socialno pomoč na Centru za socialno delo Domžale.

V prvem delu članka predstavi avtorica modele izgorelosti različnih avtorjev, govori o vplivu posameznih dejavnikov na proces izgorevanja in o načinih preprečevanja in razbremenjevanja. V drugem delu predstavi raziskavo, v kateri so sodelovali socialni delavci in delavke, ki delajo na centrih za socialno delo več kot petnajst let. Z njo je želela ugotoviti, katere delovne obremenitve so zanje najbolj stresne, katere stiske klientov jih najbolj prizadenejo, ali imajo pri svojem delu podporo, kakšna je stopnja izgorelosti, kako se kažejo znaki izgorelosti. Rezultati kažejo, da se strokovnjaki na centrih za socialno delo pogosto srečujejo s problemom izgorelosti in da je stopnja izgorelosti visoka.

Nino Rode

RAZCEP TEORIJE IN PRAKSE?

ANALIZA ČLANKOV V REVJI SOCIALNO DELO, LETNIK 1995

Nino Rode je asistent za področje metodologije na Visoki šoli za socialno delo v Ljubljani.

Možnosti za razvoj socialnega dela se v sedanjem času širijo, hkrati pa se manjšajo možnosti za uvajanje novih spoznanj v prakso. To se odraža tudi v odnosu med praktiki in teoretiki v socialnem delu. V prispevku smo s pomočjo analize besedil proučili razlike v prispevkih v reviji Socialno delo, letnik 1995, med predavatelji z VŠSD in avtorji iz tujine (»teoretiki«) ter avtorji, zaposlenimi v socialnih ustanovah (»praktiki«). Zanimali so nas zlasti pojmi iz govora o socialnem delu nasploh, o sistemski ureditvi v socialnem delu in o posameznih področjih delovanja v socialnem delu,

potem označevanje klientov in dela z njimi in raba splošnih teoretskih pojmov. Skupine avtorjev smo primerjali glede pogostosti rabe izbranih pojmov. Za to smo uporabili korespondenčno analizo, katere cilj je spremeniti tabelo numeričnih informacij v grafični prikaz, ki nam olajša interpretacijo. Analiza kaže, da je razlika med praktiki in teoretiki predvsem v ravni abstrakcije. Praktiki govorijo zlasti o ožjih področjih dela, avtorji z VŠSD se pogosteje poglobljajo v teorijo, tuji avtorji pa bolj govorijo o socialnem delu nasploh in poudarjajo prakso. Z analizo nismo ugotovili, da bi obstajala blokada v širjenju znanj, ki smo jo predvideli, vendar se praktiki redko vključujejo v razprave o socialnem delu nasploh, vsi avtorji pa se izogibajo razpravam o sistemski ureditvi socialnega dela. To vsaj nakazuje možnost razcepa med teorijo in prakso.

Editor's Notes

The present, treble, volume of the journal (composed with the editorial help from Srečo Dragoš) presents contributions to the conference on «Social work at the Turn of the Millennium – Dilemmas and Perspectives», organised by University of Ljubljana School of Social Work and Association of Social Workers of Slovenia (the latter was reconstituted on this very occasion and adopted its Code of Ethics, also published in this volume). What we face here, therefore, are in many ways key texts that represent the state of the profession and education for it, the state of «practice and theory» of social work, as well as their directions and tendencies which can only be verified and «attested» in their mutual confrontation and in their publication. It is our pleasure to see that the journal Socialno delo significantly contributes to the development of the profession, and not merely because it brings these confrontation to the public eye but also because it may be observed from the present contributions that professionals – including practitioners – actually read it which, although it sounds rather logical, cannot be taken for granted. The time of the conference is undoubtedly also the time of crossroads, manifesting itself both in the diversification of services and in more precise expectations of their users, and also the time of new opportunities for their linking up into a wider network, for which familiarity with each other is all the more important.